

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla dr. Mészáros János ügyvéd által képviselt **I.r., II.r., III.r. felpereseknek alperes ellen öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítása és jár. iránt** indított perében, a Veszprém Megyei Bíróság 2011. január 12. napján kelt 3.P.20.247/2010/13. számú ítéletével szemben a felperesek által 14. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helyben hagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek fejenként 100.000.-(Egyszázezer) forint másodfokú perköltséget, az államnak pedig az illetékügyben eljáró hatóság felhívására fejenként 240.200.-(Kettőszáznegyvenezer-kettőszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy egymás közt egyenlő arányban 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 600.000.-Ft perköltséget, az államnak pedig az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 726.800.-Ft előlegezett eljárási illetéket.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a 2009. november 22-én elhunyt néhai "A" a felperesek édesapja volt. Az örökhagyó és az alperes 2007. november 22-én öröklési szerződést kötöttek. Ebben az alperes szerződéses kötelezettségvállalásai fejében az örökhagyó úgy rendelkezett, hogy minden ingó és ingatlan vagyona halála esetére az alperest illesse meg.

A szerződés három oldalon készült, annak minden oldalát aláírták a felek és a tanúk is. A szerződés alapján a közjegyző a hagyatékot ideiglenes hatállyal szerződéses öröklés jogcímén az alperes részére adta át.

A megyei bíróság ítélete jogi indokolásában kiemelte, hogy a Ptk.656. §-a alapján az öröklési szerződés érvényességére - meghatározott eltérésekkel - az írásbeli végrendeletre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

Az alaki követelmények körében értékelte a bíróság, hogy a szerződés valamennyi oldalát a felek és a közreműködő tanúk is aláírták. A szerződés maga is tartalmazza, hogy három oldal a terjedelme, és bár az első oldalon az 1. sorszám nem szerepel, az okirat nem külön-külön oldalon készült, hanem folyamatosan, tartalma logikailag, nyelvtanilag követhető, a második és harmadik oldalon pedig az oldal sorszámozása is szerepel. Erre figyelemmel nem ítélte megalapozottnak azt a felperesi hivatkozást, hogy az első oldalon hiányzó sorszám a szerződés érvénytelenségét eredményezi.

A meghallgatott tanúk vallomásai alapján a bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperesek a Pp.164. §-ából következő bizonyítási terhük ellenére kétséget kizáró módon nem tudták igazolni, hogy az alperes a szerződési kötelezettségének nem tett eleget. Tényként az volt megállapítható, hogy az alperes az örökhagyóról rászorultsági fokának megfelelően, a szükséges mértékben gondoskodott.

A felperesek fellebbezésükben az ítélet megváltoztatását, és annak megállapítását kérték, hogy az öröklési szerződés érvénytelen, így a felperesek a törvényes örökösök.

Kiemelték, hogy a Ptk.629. § (2) bekezdése szerint a több különálló lapból álló írásbeli magánvégrendelet csak akkor érvényes, ha minden lapját ellátták folyamatos sorszámozással. Ezen rendelkezések pedig a Ptk.656. §-a alapján az öröklési szerződésre is irányadóak. Az öröklési szerződés két különálló lapból áll, minden lapját el kellett volna látni folyamatos sorszámozással. Ezen alaki hiányosságot pótolni nem lehet. További alaki hiányosság, hogy csak az utolsó lapon tűnik ki a végrendelező és a tanúk e minősége.

Mindemellett hivatkoztak arra is, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségeket az alperes nem teljesítette, csupán néha nyújtott segítséget, ez pedig nem alapozza meg, hogy a szerződés alapján örökölhessen.

Kiemelték, hogy az ingóságok, a pénzüintézettől kivett 800.000.-Ft, valamint a műanyag nyílászáró ellenértéke tekintetében nem támadják fellebbezéssel az ítéletet, így a fellebbezési értéket 12.010.000.-Ft-ban határozták meg.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében - annak helyes indokaira utalással - az ítélet helybenhagyását kérte.

A felperesek fellebbezése az alábbiak szerint nem megalapozott.

A megyei bíróság a per eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a beszerzett peradatok alapján helyes döntést hozott, ítéletében kifejtett indokait az ítélet táblája részben osztotta, részben pedig az alábbiak szerint módosítja.

A Ptk.629. § (2) bekezdése szerint a több különálló lapból álló írásbeli magánvégrendelet csak akkor érvényes, ha minden lapját ellátták folyamatos sorszámozással, továbbá a végrendelező és - ha a végrendelet érvényességéhez tanúk alkalmazása szükséges - mindkét tanú aláírásával.

A fenti jogszabályi rendelkezéssel kapcsolatosan a felperesek a Ptk.656. § (1) bekezdésére figyelemmel a per tárgyát képező öröklési szerződést alaki okból két körülményre hivatkozással támadták.

Egyrészt arra hivatkoztak, hogy az aláírásokból a tanúk és a szerződést kötő felek e minősége csupán a szerződés 3. oldalán tűnik ki, az 1. és 2. oldalon az aláíró személyek minősége nem került megjelölésre. A hivatkozott okból azonban az öröklési szerződés az alábbiakra figyelemmel nem érvénytelen. A Ptk.629. § (1) bekezdés b.) pontja által meghatározott - allográf - végrendelet tekintetében alaki érvényességi feltétel, hogy a végrendeletet a tanúk e minőségük feltüntetésével írják alá. A perbeli öröklési szerződés utolsó oldalának aláírása a fenti követelményeknek megfelelően történt.

A Ptk.629. § (2) bekezdése a több különálló lapból álló írásbeli magánvégrendelet esetében azt nem követeli meg, hogy a tanúk annak minden lapját az ebbéli minőségük feltüntetésével írják alá. Az írásbeli magánvégrendelet és ekként az öröklési szerződés alaki érvényességével szemben támasztott jogszabályi rendelkezéseknek megfelel az a végintézkedés, amelynek utolsó oldalát mind a végrendelkező (illetve a felek), mind pedig a tanúk e minőségük feltüntetésével aláírják, az előző oldalon pedig aláírásuk, és ezáltal személyük jól beazonosítható. Legfeljebb az azonosítást lehetővé nem tevő kézjegy, illetve monogram feltüntetése alapozná meg a végintézkedés alaki érvénytelenségét.

A perbeli esetben ugyanakkor a felek által sem vitatott, hogy az öröklési szerződés 1. és 2. oldalán lévő jól olvasható aláírások a felektől és a tanúktól származnak.

A folyamatos sorszámozás hiányára való felperesi hivatkozás sem megalapozott. Az irányadó jogszabályi rendelkezés ugyanis több különálló „lap”-ot nevesít, ebből kifolyólag tehát az egy lapból álló - de mindkét oldalára kiterjedő - végintézkedés két oldalát nem kell sorszámozni. Elegendő annak csupán egyik oldalát - a kicserélhetőség, illetve a meghamisíthatóság elkerülését szolgáló garanciális rendelkezés érvényre juttatása érdekében - olyan sorszámmal ellátni, amely a több különálló lap sorrendiségét megfelelően, annak azonosítására alkalmas módon meghatározza.

A perbeli esetben a nem vitatottan három oldalra, de két különálló lapra írt végintézkedés első lapjának második oldala a 2. sorszámot, míg a második lap első oldala (a végintézkedés harmadik oldalaként) a 3. sorszámot tartalmazza. Ezek a körülmények - figyelemmel az elsőfokú bíróság által is utalt tartalmi összefüggésekre, és a végintézkedés logikai rendszerére - alátámasztják az elsőfokú bíróság azon jogi következtetését, hogy az öröklési szerződés alakilag érvényes.

A Ptk.656. §-a szerint az öröklési szerződés érvényességére az írásbeli végrendeletre vonatkozó rendelkezéseket kell - a meghatározott eltérésekkel - alkalmazni.

Az ítéletábra azonban utal arra, hogy az öröklési szerződés (mint kétoldalú jogügylet) érvénytelenségére a speciális, öröklési jogi rendelkezéseken túl - irányadóak a Ptk kötelmi jogot szabályozó IV. részében foglalt mindazon rendelkezések is, amelyek alkalmazása öröklési szerződés esetében nem kizárt. (Utóbbi tekintetében az ítéletábra utal a Ptk.201. § (2) bekezdésében szabályozott, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti feltűnően nagy értékkülönbségben meghatározott megtámadási okra.)

Az ítéletábra a kifejtettek jegyében vizsgálta a felpereseknek az öröklési szerződés érvénytelenségére irányuló azon hivatkozását, hogy az alperes a szerződésben foglaltaknak nem tett eleget, a vállalt szolgáltatást nem teljesítette. Ezzel kapcsolatosan rámutat arra, hogy a kötelmi jogi szabályozás az ellenszolgáltatás pusztán teljesítéséhez nem az érvénytelenség (semmisség, illetve megtámadhatóság) jogkövetkezményét, hanem egyéb

joghatásokat fűz. A Ptk. szerződésszegés körében irányadó szabályai (Ptk.298. § - 318. §), továbbá a tartási szerződés körében irányadó Ptk.589. § rendelkezései és a Ptk-nak az utóbbiakat az öröklési szerződés esetében is alkalmazni rendelő 658. §-a alapján a jogosult (az eltartott) még életében érvényesítheti az eltartóval, azaz a szerződéses örökösrel szemben a szerződés módosítására, illetve megszüntetésére vonatkozó igényét arra hivatkozással, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségeknek a szerződéses örökös nem, vagy nem maradéktalanul tesz eleget. A Ptk.589. § (2) bekezdése által biztosított jogosultság a szerződést kötő felek személyéhez fűződik, a Ptk.85.§ (1) bekezdése csak a személyes érvényesítést teszi lehetővé. A személyhez fűződő jogok tekintetében nincs jogutódlás. Az örökhagyó a perbeli esetben azonban ilyen igényt az alperessel szemben nem érvényesített, erre a felperesek, mint az örökhagyó törvényes örökösei pedig nem jogosultak.

A kifejtettek alapján tehát megállapítható, hogy az öröklési szerződés teljesítésének alperes általi esetleges elmulasztása a szerződés érvénytelenségét nem alapozza meg, és a felperesek részére egyéb igényérvényesítésre sem teremt jogalapot. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság szükségtelenül folytatott le bizonyítást a szerződés teljesítését illetően, a keresetet elutasító ítéletének indokolásából ezért az ítéletábra a fentiek szerint nem releváns körülményekkel kapcsolatosan kifejtetteket mellőzi.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a megyei bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp.253. § (2) bekezdése alapján helyben hagyta, az eredménytelenül fellebbező felpereseket pedig a Pp.78. § (1) és a 82. § (2) bekezdése alapján kötelezte a feljegyzett kereseti illeték állam javára, míg a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdése szerint az első fokú perköltség felében megállapított - az alperes jogi képviselőjének nyilatkozatára figyelemmel áfát nem tartalmazó - ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség alperes javára való megfizetésére.

Győr, 2011. november 7. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Kiadó: